

Анализа на резултатите од PISA 2025 во Северна Македонија

Десет години податоци, ниту едно подобрување: што покажуваат новите резултати за читањето, математиката, природните науки и присуството на учениците во училиштето.

РЕЗИМЕ

Резултатите од PISA 2025 беа објавени на 8 септември 2026 година. Во Северна Македонија, оценувањето го завршија **6.977 ученици од 124 училишта**, кои претставуваат околу 16.700 петнаесетгодишници, или приближно 90% од населението на оваа возраст. ОЕЦД потврдува дека податоците за Северна Македонија ги исполнија бараните стандарди за квалитет.

Споредено со 2022 година, нема подобрување на резултатите. Во читањето и природните науки резултатите останаа речиси исти, со пад од само еден поен, промена што ОЕЦД не ја смета за статистички значајна. Во математиката, пак, е забележан поизразен пад од девет поени. Во поширока перспектива, споредбата со 2018 година покажува дека падот останува особено изразен во читањето и природните науки.

СЛАБИ РЕЗУЛТАТИ, 2018–2025

Табелата го прикажува процентот на ученици кои не го достигнуваат Нивото 2, кое PISA го смета за основно ниво на компетентност. Учениците под овој праг имаат потешкотии во примената на основните знаења и вештини. Колку е повисок процентот, толку се послаби резултатите на системот.

ТАБЕЛА 1 · ПРОЦЕНТ НА УЧЕНИЦИ ПОД ОСНОВНОТО НИВО

ОБЛАСТ	2018	2022	2025	2018 → 2025
Читање	55%	74%	74%	+19 п.п.
Математика	61%	66%	68%	+7 п.п.
Природни науки	49%	65%	64%	+15 п.п.

п.п. = процентни поени. Целиот пад се случи меѓу 2018 и 2022 година; оттогаш показателите стагнираат.

0,9%

од учениците се со високи постигања во најмалку една од трите области.

ОЕЦД 11,9%

55,8%

не го достигнуваат основното ниво во ниту една од трите области.

ОЕЦД 19,7%

Проблемот не е само недостигот од ученици со високи резултати, туку и фактот дека повеќе од половина од учениците не го достигнуваат основното ниво во ниту една област.

ПРОСЕЧНИ РЕЗУЛТАТИ НИЗ ГОДИНИТЕ

ТАБЕЛА 2 · ПРОСЕЧНИ ПОЕНИ И ПРОСЕК НА ОЕЦД

ОБЛАСТ	2018	2022	2025	ОЕЦД 2025
Читање	393	359	357	461
Математика	394	389	380	463
Природни науки	413	380	378	482

Просеци на ОЕЦД за 2018 година: читање 487, математика 489, природни науки 489.

Природни науки

Природните науки го претрпеа најдлабокиот пад. Од 413 поени во 2018 година резултатот падна на 378 поени во 2025 година, односно 35 поени помалку. Во 2018 година природните науки беа најсилната област на нашиот образовен систем, околу дваесет поени над математиката и читањето. Денес се наоѓаат под математиката. Во однос на 2022 година разликата е само еден поен, што значи дека падот запрел, но на многу ниско ниво. Јазот со просекот на ОЕЦД останува 104 поени.

Математика

Математиката е единствената област каде што се регистрира реален пад во овој циклус. Од 389 поени во 2022 година падна на 380 поени во 2025 година, девет поени помалку. Јазот со просекот на ОЕЦД остана ист, 83 поени, бидејќи и земјите на ОЕЦД паднаа за девет поени. Во подолга перспектива математиката останува над нивото од 2015 година, но предноста изградена во текот на деценијата се губи токму сега.

Читање

Читањето останува најслабата област на системот. Со 357 поени во 2025 година, наспроти 359 во 2022 година, резултатот остана на најниското досега измерено ниво. Јазот со просекот на ОЕЦД се намали од 117 на 104 поени, но тоа не е подобрување: Северна Македонија изгуби еден поен, додека просекот на ОЕЦД падна за четиринаесет. Јазот се намали затоа што меѓународната референтна вредност се намали, а не затоа што ние напредувавме.

МЕЃУНАРОДНО РАНГИРАЊЕ

ТАБЕЛА 3 · ПОЗИЦИЈА НА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА, PISA 2025

ОБЛАСТ	ПОЕНИ	РАНГИРАЊЕ
Природни науки	378	Место 76 од 91
Читање	357	Место 76 од 90
Математика	380	Место 70 од 90

Бројот на образовни системи се разликува според областа од технички причини. Во PISA 2025 учествуваа вкупно 91 образовен систем, но резултатите на Узбекистан во читање и математика не се објавени во соодветните табели на ОЕЦД. Поради тоа рангирањето во природни науки се пресметува врз основа на 91 систем, додека во читање и математика врз основа на 90.

Внимание со рангирањата. ОЕЦД не објавува официјално рангирање на земјите. Позициите прикажани погоре се пресметани со подредување на просечните резултати од Табела I.1 од Волумен I. Поради статистичката неизвесност, земјите со многу блиски резултати не можат секогаш јасно да се разграничат една од друга. Во природните науки резултатот на Северна Македонија статистички не се разликува од оној на Камбоџа и Либан, па позицијата треба да се чита како приближен интервал од 75. до 78. место.

РЕГИОНАЛНА СПОРЕДБА

ТАБЕЛА 4 · ЗАПАДЕН БАЛКАН, PISA 2025

ЗЕМЈА	ПРИРОДНИ НАУКИ	МАТЕМАТИКА	ЧИТАЊЕ
 Црна Гора	435	411	418
 Албанија*	435	433	408
 Србија	429	417	415
 Северна Македонија	378	380	357
 Косово	357	350	340

* Албанија не ги исполни сите стандарди на PISA за примерокот, па нејзините резултати носат поголема неизвесност. Босна и Херцеговина не учествуваше во PISA 2025.

Северна Македонија е 51 поен под Србија и 57 поени под Црна Гора во природните науки. Само Косово има пониски резултати во регионот.

ДИСЦИПЛИНА И ПРИСУСТВО ВО УЧИЛИШТЕТО

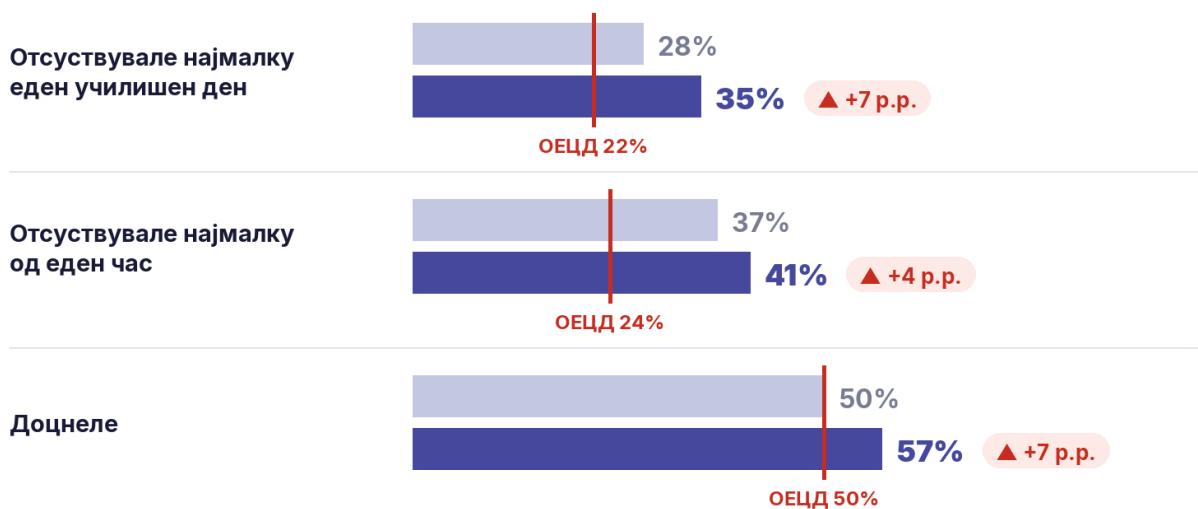
Едно од највидливите влошувања во PISA 2025 е поврзано со присуството и дисциплината на учениците. Споредено со 2022 година, сите три показатели за присуство се влошиле.

Во 2025 година, **35%** од учениците изјавиле дека отсутствувале најмалку еден цел училишен ден во текот на двете недели пред тестирањето, **41%** отсутствувале најмалку од еден час, додека **57%** дошле со задоцнување. Во 2022 година, овие проценти беа соодветно 28%, 37% и 50%.

Присуството во училиштето се влошува

Процент на ученици, во двете недели пред PISA тестирањето

■ 2022 ■ 2025 | Просек на ОЕЦД 2025

Извор: ОЕЦД (2026), PISA 2025 Country Note: North Macedonia.

ОЕЦД го класифицира овој показател како неоправдано отсуство (truancy).

Споредбата со ОЕЦД го прави проблемот уште повидлив. Отсуството од најмалку еден ден е околу 60% повисоко од просекот на ОЕЦД (35% наспроти 22%), додека отсуството од најмалку еден час е околу 70% повисоко (41% наспроти 24%).

Ова е проблем од поинаква природа од ниските резултати во читање, математика или природни науки. Подобрувањето на знаењата бара долгорочни реформи, поквалитетна настава и одржливи политики. Но ниту една реформа не може да даде резултат ако ученикот не е во училницата. Кога повеќе од еден од тројца ученици отсутствувал најмалку еден ден само во период од две недели, системот има проблем и со најелементарниот услов на образовниот процес: присуството на настава.

Извори. OECD (2026), PISA 2025 Results (Volume I): Future-Ready Students, OECD Publishing, Paris, Табела I.1 и Табела I.2.9. · OECD (2026), PISA 2025 Country Note: North Macedonia. · Податоците за 2018 и 2022 година се преземени од соодветните изданија на ОЕЦД. Показателите за отсуства ОЕЦД ги класифицира како неоправдани отсуства (truancy).